

Specifika žáků s MP

Předmět: Strategie podpory v učení a práce s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami na ZŠ

Podpůrné vzdělávací texty slouží jako studijní opora pouze pro studenty uvedené studijní skupiny předmětu. Texty vychází z odborných publikací uvedených v odborné literatuře. Nelze je dále šířit ani publikovat!

Jak definovat obsah pojmu vzdělávací strategie u žáků s MP?

- ▶ Řízení určité činnosti k dosažení základních cílů, obecný postup, umění koncepčně dosahovat stanovených cílů;
- ▶ Postupy uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků (RVP-ZV);
- ▶ Charakteristika organizačních forem výuky a metodických postupů, které budou přednostně používány nebo jsou pro vzdělávací program školy typické;

Úloha učitele je nezastupitelná, jeho rozhodování při přípravě, plánování, organizaci a řízení vyučovacího procesu je zásadně ovlivněno:

- osobními postoji, názory, filosofií profese, potřebou celoživotního vzdělávání;
- tématem vyučování;
- vlastnostmi a potřebami žáků;
- osvojenými technikami vyučování;
- podmínkami ve kterých vzdělání probíhá;

Základní strategie

- ▶ Strategie směřující ke kompetenci k učení
- ▶ Strategie směřující ke kompetenci k řešení problémů
- ▶ Strategie směřující ke kompetenci komunikativní
- ▶ Strategie směřující ke kompetenci sociální a personální
- ▶ Strategie směřující ke kompetenci občanské
- ▶ Strategie směřující ke kompetenci pracovní

Edukační potřeby žáků s mentálním postižením:

- ▶ Zvýšená potřeba individuálního, vlídného a klidného přístupu především v počátcích povinné školní docházky (vlivem stoupající náročnosti se prohlubují obtíže a ukazuje se odlišnost dítěte od spolužáků – psychicky náročné adaptační období);
- ▶ Nutnost práce s kolektivem spolužáků a nastavení vhodné podpory žáka ze strany školy i rodiny (SPC, ŠPP);
- ▶ Názornější a praktičtější orientovaná výuka;
- ▶ Zaměření na komunikaci (logopedická intervence, rozvíjené slovní zásoby a jazykové citu v rodině i škole);
- ▶ Četnost a rozmanitost podnětů;

- ▶ Podněťová stimulace (mají omezené zrakové i sluchové vnímání) – nutno rozvíjet pro budoucí čtení, psaní;
- ▶ Opoždění jemné motoriky - grafomotorické činnosti;
- ▶ Záměrně budovat schopnost abstraktního myšlení, zobecňování, myšlenkových operací (třídění, srovnávání, analýza, syntéza);
- ▶ Rozvíjení paměti (zrakové, sluchové, pohybové, mechanické i logické);
- ▶ Cvičení na aktivizaci a udržení pozornosti;
- ▶ Práce s emocionalitou, korekce vlastních projevů, zaměření na svou osobu, pochopení role komunikačního partnera a sociální role v rámci rodiny, školy i kolektivu, budování vůle a chuti překonávat překážky, budovat plánovat;

- ▶ Nároky, které jsou na dítě kladeny, musí být v souladu s jeho mentální úrovní a mírou unavitelnosti;
- ▶ Být trpělivý a vytrvalý při kontrole a požadování nároků;
- ▶ Mít znalosti o výchově a vývoji dětí s MP;
- ▶ Budovat v dítěti vědomí odpovědnosti;
- ▶ Při vyžadování nároků být důsledný;
- ▶ Neusilovat neúměrně o to, aby se dítě vyrovnalo svým vrstevníkům;

- ▶ Přijmout specifika osobnosti žáka a chování vyplývající z jeho postižení;
- ▶ Žáka povzbuzovat a vybudovat podmínky pro pozitivní hodnocení;
- ▶ Podporovat spolužáky k vzájemné podpoře a přirozenému soužití s žákem s MP;
- ▶ Využívat individuální přístup, klást na žáka přiměřené nároky a respektovat jeho tempo;
- ▶ Spolupracovat s rodiči;
- ▶ Využívat vhodné metody, formy a postupy a všechny dostupné podpůrné služby;

Pedagogické zásady vzdělávání žáků s MP

- ▶ **názornost**
- ▶ **přiměřenost**
- ▶ **individuální přístup dle limitů žáka**
- ▶ **systematičnost**
- ▶ **komplexnost**
- ▶ **trvalost**
- ▶ **praktická využitelnost dle stupně MP**
- ▶ **uvědomělost a aktivita žáka vedoucí k maximálnímu rozvoji jeho kapacit**
- ▶ **pozitivní motivace**
- ▶ **klidný a citlivý přístup**
- ▶ **využití hry (prvků hry)**
- ▶ **vhodné terapeutické přístupy (spíše nezaměřovat se na výsledek, ale proces)**

Cíle vzdělávacího procesu u žáků s MP

- ▶ Maximální rozvoj osobnosti ve všech složkách;
- ▶ Příprava na budoucí samostatný dospělý život (prakticky využitelné dovednosti, zkušenosti, znalosti a návyky);
- ▶ Vzdělání s návazností na další předprofesní přípravu a budoucí zaměstnání;
- ▶ Budování sebevědomí, sebepojetí, potřeby sebeprosazení a seberealizace, pochopení mé role ve společnosti a důležitosti mé osoby pro společnost (jsem důležitý, prospěšný, chci na sobě pracovat a budovat svůj život);
- ▶ Socializace, začlenění do intaktní populace i mezi jedince s MP (různorodá zkušenost);

KOMPLEXNÍ PODPORA A VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKA S MP

Poradenské služby

- raná péče, SPC (sociální a školský sektor)

Strategie vzdělávání dětí a žáků s LMP, SMP, TMP a HMP

- předškolní a základní vzdělávání, předprofesní příprava, celoživotní vzdělávání
- legislativa, RVP ZV (žák s LMP plní minimální výstupy), RVP ZŠS (I.a II.DÍL),
- didaktické zásady, role učitele, specifika a náplň vzdělávání

SYSTÉM PODPORY OD NAROZENÍ DO DOSPĚLOSTI

- **Rodina**
- **Pediatr**
- **Raná péče**
- **SPC**
- **Inkluze (MŠ, ZŠ)**
- **Speciální vzdělávání (MŠ speciální, ZŠ (pro žky s LMP), ZŠ Speciální) – školy fungující dle § 16, odst. 9 Školského zákona**
- **Odborné učiliště, Praktická škola**
- **Chráněné bylení**
- **Podporované zaměstnání**
- **Chráněné pracovní místo**
- **Stacionář**
- **Domov pro osoby se zdravotním postižením**
- **Večerní školy**
- **Neziskové organizace**

Sociální služba - RANÁ PÉČE

- **Soustava služeb a programů poskytovaných ohroženým dětem a dětem se zdravotním postižením a jejich rodinám s cílem eliminovat nebo zmírnit důsledky postižení a poskytnout rodině, dítěti i společnosti předpoklady sociálního začlenění, a to se zřetelem na včasnou diagnostiku, terapii, speciálně pedagogickou intervenci a následnou návaznou péči.**

SPOLEČNOST PRO RANOU PÉČI

Sociální služba (nestátní neziskové organizace):

- **Podle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách;**
- **Pojem „raná péče“ se v České republice začal používat od roku 1993. (zahraniční zdroje užívají spíše pojem **včasná intervence** – early intervention);**
- **K rozvoji služby přispěly nové bio-sociální poznatky v oblasti vývoje dítěte, zejména uvědomění si důležitosti prvních tří let věku života;**

PORTAGE program - charakteristika

- ▶ Terapeut domlouvá s rodiči cíle učení, které jsou odvozeny od aktuálních dovedností dítěte a zapisuje je;
- ▶ Terapeut s využitím položek **tvoří s rodiči postup nácviků** (metodická doporučení) a tento postup se zapisuje;
- ▶ Terapeut **vyplňuje záznam aktivity** a rodičům jej ponechává. Předvádí rodičům způsob nácviku s dítětem. Následovně pozoruje rodiče, který s dítětem nácvik provádí. Rodiče jsou seznámeni s vyhodnocením nácviků, vedením záznamu o nácvicích;
- ▶ **Terapeut na pravidelných supervizních schůzkách podává zprávu o domácích návštěvách** a předává k hlubšímu rozboru a diskuzi podrobné údaje o dítěti. **Podává zprávu o pokroku, oslavuje úspěch, konzultuje problémy a po diskuzi shrnuje jejich možné řešení;**

DIDAKTICKÉ ZÁSADY

- ▶ **názornost, přiměřenost,**
- ▶ **individuální přístup, systematičnost,**
- ▶ **komplexnost, trvalost, praktická využitelnost ,**
- ▶ **uvědomělost a aktivita žáka, pozitivní motivace,**
- ▶ **klidný a citlivý přístup,**
- ▶ **využití hry, terapeutický přístup (nezaměřovat se na výsledek, ale proces),
pozitivní hodnocení**

ROLE UČITELE

- Vlídny, klidný, tolerantní, laskavý důsledný a motivující přístup;
- Motivace pochvalou, hrou, pohlazením, dotekem, úsměvem, odměnou;
- Učitel - partner, kamarád, průvodce;
- Hodnocení motivující pro další snažení;
- Zaměření na komunikaci;
- Nepřetěžovat ani nepodceňovat;
- Maximálně stimulovat vývoj všech složek osobnosti;
- Zaměření na člověka (dítě) a až poté na postižení;

Legislativa

▶ STÁTNÍ ÚROVEŇ

1. Školský zákon + vyhlášky
2. Rámcové vzdělávací programy (RVP)

▶ ŠKOLNÍ ÚROVEŇ

1. Školní vzdělávací programy (ŠVP)
2. Učební plány a osnovy

- Školský zákon 561/2004

novela školského zákona č. 82/2015 (inkluzivní vzdělávání, hl. § 16 a 19)

- Vyhláška č. 27/2016 O vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (podpůrná opatření)
- Vyhláška č. 72/2005 O poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (PPP, SPC, ŠPP)

Vzdělávání žáků s LMP

- Žáci s LMP jsou primárně vzděláváni v rámci inkluze v běžných ZŠ (RVP ZV – plní minimální výstupy);
- Pokud inkluze není možná, tak navštěvují ZŠ podle § 16 odst. 9 Školského zákona (býv. ZŠ praktická);
- Ve výjimečných případech i ZŠ speciální (ta je ale primárně určena spíše žákům se SMP, TMP a HMP);
- Ve třídě běžné základní školy se může společně s žáky intaktními vzdělávat maximálně 5 žáků se SVP a priznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně.
- **PODPŮRNÁ OPATŘENÍ: 3 stupně** - především IVP, asistent pedagoga, hodiny speciálně pedagogické péče, úprava hodnocení, potřeba nižší náročnosti na pozornost, učení a samostatný zápis;
- Vzdělávání se realizuje podle školního vzdělávacího programu (ŠVP) dotyčné školy a **RÁMCOVÉHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ (RVP ZV)**, kdy žák s LMP plní minimální výstupy ze vzdělávání, aby získal základní vzdělání;
- V případě, že RVP ZV a minimální výstupy plnit nezvládne, pak může plnit RVP PRO **OBOR VZDĚLÁNÍ ZŠ SPECIÁLNÍ (1.díl)**;

Vzdělávání žáků s STMP

Inkluze (za výrazné podpory), nebo častěji ZŠ speciální;

Výjimečně mohou navštěvovat i ZŠ podle § 16 odst. 9; Školského zákona (býv. ZŠ praktická), která ale primárně slouží žákům s LMP;

Nutná přítomnost AP, důsledná spolupráce rodina-škola-SPC, vhodné nastavení vztahů ve třídě, přístupu k žákovi, snížení podmínek vzdělávání, motivační přístup zaměřený na sociální oblast, využití podpůrných opatření (nejčastěji 4. stupně);

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ: aistent pedagoga, IVP, hodiny ped.ped.péče, úprava hodnocení, průběhu vzdělávání, zohlednění specifických projevů v chování, učení, motorice i komunikaci;

Vzdělávání se realizuje podle školního vzdělávacího programu dotyčné školy a RÁMCOVÉHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU PRO OBOR VZDĚLÁNÍ ZŠ SPECIÁLNÍ (1.díl);

Vzdělávání žáků s TMP, HMP

ZŠ speciální (případně přípravný stupeň ZŠ Speciální):

- Nutnost individuálního přístupu, snížený počet žáků ve třídě, přítomnost minimálně dvou pedagogů, potřeba výuky propojené s praktickým a motivačním přístupem, hrou formou, zapojení terapií a logopedie do vzdělávání.
- ▶ **Vzdělávání se realizuje podle školního vzdělávacího programu dotyčné školy a RÁMCOVÉHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU PRO OBOR VZDĚLÁVÁNÍ ZŠ SPECIÁLNÍ (2.díl).**

SPECIÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ POTŘEBY (SVP)

- ▶ **Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou dle § 16 školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání) považovány osoby:**
 - **se zdravotním postižením** (tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, autismem, NKS, souběžným postižením více vadami, vývojovými poruchami učení nebo chování);
 - **se zdravotním znevýhodněním** (zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování);
 - **se sociálním znevýhodněním** (z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu);
- ▶ **Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření;**

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ

- ▶ Závazná dle §16, školského zákona 561/2004 ve znění zákona 82/2015 a Vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění účinném od 1. 1. 2020
- Opatření pro podporu inkluzivního vzdělávání žáků se SVP;
- Nezbytné úpravy ve vzdělávání, odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka;
- **Poradenství, úprava organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání;**
- Zabezpečení výuky **předmětů speciálně pedagogické péče;**
- Úprava podmínek k přijímání do vzdělávání i jeho ukončení;
- Použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic, využití náhradních komunikačních systémů;
- **Vzdělávání podle IVP (není podmínkou, protože zpráva ze ŠPZ se stává závaznou);**
- **Využití asistenta pedagoga (od 3. stupně PO);**
- Máme 5 stupňů podpůrných opatření (MP od 3.stupně);

Možnosti vzdělávání v ČR

Žáci s MP, PAS

- **Inkluzivní škola (podpůrná opatření) x Speciální škola (dle § 16, odst. 9 Škol. zák.).**
 - **Vše za spolupráce SPC – ŠKOLA – RODINA**
 - **SPC vydává doporučení pro formu vzdělávání (přijetí žáka: rodiče, SPC, škola).**
- ▶ **JAK FUNGUJE INKLUZE:**
- ▶ **Zpráva z SPC (vymezí PO) – ŠPP (konkretizují praktickou aplikaci PO) – třídní učitel a asistent pedagoga (realizují PO) – ŠPP (upravuje a podporuje využívání PO – hodiny spec.ped.péče) – SPC hodnotí efektivitu využití PO**

Kompetence

- ▶ Klíčové kompetence navazují a dále **rozdvíjejí kompetence získané** v rámci základního vzdělávání. Nadále je potřeba respektovat individualitu žáka a jeho specifika.
- ▶ **Kompetence k učení** směřují k osvojování poznatků, které obsahuje daný vzdělávací program, uplatňování a prohlubování nových **vědomostí a zkušeností**, s čímž úzce souvisí též **vnímání hodnocení** ze stran druhých, přijímání rad i kritiky. Též zahrnují i **používání odborných pojmů** vztahujících se k danému oboru, vyhledávání nových a užívání již nabytých **informací v praktickém životě**.
- ▶ **Kompetence k řešení problémů** vedou k **rozpoznání problémů a hledání** adekvátního způsobu jejich řešení, zvládání běžných životních situací přiměřeně 24 možnostem a schopnostem jedince, popřípadě přivolání pomoci v situaci ohrožení sebe nebo druhé osoby.
- ▶ **Kompetence komunikativní** směřují ke **srozumitelnému vyjadřování** formou, ústní, písemnou nebo jinou alternativní metodou, naslouchání druhým a porozumění sdělenému obsahu. Žák by měl být schopen vyjádřit a **obhájit vlastní názory i postoje** a využívat běžných informačních a komunikačních prostředků.
- ▶ **Kompetence sociální a personální** vedou žáka k orientaci v základních pravidlech společenského **chování a mravních hodnotách**, uvědomování si možného nebezpečí psychického a fyzického zneužívání vlastní osoby a **respektování práv a povinností svých i druhých osob** (www.msmt.cz).

Vzdělávací oblast - Matematika a její aplikace

- ▶ Obsah učiva oboru matematiky je shrnutý do **čtyř základních tematických okruhů**. Podle R. Blažkové (Didaktika matematiky I 2013 [online]) má didaktika matematiky určitá specifika, kterými se liší od didaktik ostatních předmětů. Jde zejména o vysokou abstraktnost.
- ▶ I. Čísla a početní operace
- ▶ II. Závislosti, vztahy a práce s daty
- ▶ III. Geometrie v rovině a prostoru
- ▶ IV. Aplikační úlohy

Ty jsou součástí hlavního vzdělávacího cíle:

- ▶ Udává také dílčí cíle ve třech konkrétních kategoriích. Mezi **kognitivní cíle** řadí porozumění, zapamatování a následnou aplikaci poznatků. Aplikace poznatků by měla probíhat jak v typických, tak i v méně standardních úlohách.
- ▶ Mezi **afektivní cíle** řadí vnímavost, reakce, ocenění hodnot a jejich integraci do soustavy hodnot, následně poté internalizaci hodnot. Tím je myšlen vliv hodnot na chování jedince.
- ▶ Mezi **psychomotorické cíle** řadí imitaci, manipulaci, diferenciaci, koordinaci a automatizaci. (Valenta, M. a Müller, O. 2013)

- ▶ **Názornost** plní v matematice zejména motivační funkci, jelikož by měla být zdrojem vzbuzení zájmu ze strany žáka. **Také plní ale funkci didaktickou**, jelikož usnadňuje pochopení učiva, a také usměrňuje správné představy na základě smyslového vnímání.
- ▶ „**Matematické představy** vytváříme na základě manipulativních činností s konkrétními předměty a později se symboly tak, aby docházelo k požadovaným abstrakcím“ (Blažková, R., Didaktika matematiky I 2013 [online], s. 20).
- ▶ Didaktika žáků s lehkým mentálním postižením je rozšířena ještě o další dvě specifické zásady. Jde o **nutnost integrované výuky** a **zásadu individuálního přístupu**. Tento požadavek je naplňován například **sníženým počtem žáků ve třídě** nebo přítomností **asistenta pedagoga** (Valenta, M. in Valenta, M. a Müller, O. 2013). žáků.

- ▶ O. Müller (in Valenta, M. a Müller, O. 2013) klade důraz na **objevování vztahů mezi objekty** na určité množině. Jde o třídění, tedy určování kvalitativních rozdílů či shody.
- ▶ K moderním přístupům zabývající se rozvojem těchto schopností můžeme zařadit **intervenční program instrumentálního obohacování Reuvena Feuersteina**.
- ▶ U žáků s LMP je citlivě vnímat: do jaké míry je u žáka vytvořen **pojem přirozeného čísla a která čísla již pochopil** (např. čísla do pěti zvládne snadněji, ale čísla do deseti již ne, víceciferná čísla nezvládá). Často se **vracet k budování předmatematických představ**, které souvisejí s diferenciací předmětů a tvarů, jejich charakterizací, hledání shod a rozdílů, třídění, uspořádání (*zejména na nematematických činnostech, např. v pohádkách, hrách, plnění běžných každodenních činností*).
- ▶ Zdokonalování žáka v matematice předpokládá **rozdělení úkolů na menší kroky**, reprodukční plnění úkolů, řešení jednoduchých slovních úloh (dvě čísla jsou známá, třetí počítáme). **Plánovité a systematické vedení** k porozumění pojmům a pravidlům, rozvíjení schopnosti přijímání informací a porozumění pokynům. Přitom je třeba uvědomit si, že žáci hodně zapomínají a že je třeba neustále **promyšleně opakovat, připomínat, vracet se** k již dříve probíranému učivu a využívat návazností.

▶ Shrnutí

Výuka matematiky pro žáky s lehkým mentálním postižením se zaměřuje na základní poznatky z oblasti aritmetiky a geometrie. Při výuce je třeba využívat všechny didaktické metody, které mohou žákům pomoci k pochopení učiva. Matematika je nezbytnou součástí našich znalostí. Čísla a nástrahy s nimi související nás provází každým dnem. Je třeba zdůraznit oblast finanční matematiky, jejíž neznalost může mít za následek dlouhodobou životní krizi.

Odkaz Metodický portál RVP.CZ :
<https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10561>

Jazyk a jazyková komunikace v edukačním procesu

Vyučovací metody čtení žáků s mentálním postižením. U lidí s mentálním postižením je narušená či omezená komunikační schopnost poměrně častým jevem. Matulay (1994) uvádí, že 80 až 85 procent dětí s mentálním postižením **trpí poruchami řeči**. Nutná logopedická intervence, výskyt SPU.

- ▶ Čtení - psaní: pro jejich zvládnutí však musí mít člověk určité předpoklady. Bartoňová (2005) mezi **zásadní předpoklady pro nácvik čtení** řadí zejména schopnost sluchové a zrakové diference, rozlišení posloupnosti písmen a porozumění a interpretace textu.
- ▶ Valenta (2013) uvádí jako nejčastěji používanou metodu výuky čtení na základních školách metodu analyticko syntetickou (nazývána též jako metoda slabiková) a pro žáky základních škol speciálních metodu globální.

Metoda globální je založena na principu od celku k jednotlivému a vychází z ověřené zkušenosti, že *jedinec s mentálním postižením vnímá lépe celek než detail a je tedy pro něj snazší vnímat a učit se celá slova než jednotlivé hlásky.*

Výuka tímto způsobem může být využita k **překonání období**, kdy žák při výuce nedosahuje úspěchu a může být praktikována až do doby, než žák vlastním vývojem **dojde k rozboru jednotlivých slov a vět** (Hemzáčková, 1998). Autorem metody je belgický lékař Ovide Decroly.

- ▶ Vlastnímu čtení předchází **časté hlasité předčítání** jednoduchých textů, které jsou doplněny obrázky. Postupně se žák **učí sledovat text** prstem směrem shora dolů a zleva doprava.
- ▶ Průběžně se učí **pojmenovávat předměty**, které tvoří součást jeho každodenního života. Učí se **rozlišovat a přiřazovat** stejné předměty ve dvojici, **přiřazovat k reálným předmětům obrázky** a tvořit dvojice stejných obrázků.
- ▶ Poté následují cvičení k porozumění a zapamatování pojmů. Podstatou etapy vlastního čtení je **přiřazování slova k obrázku**.
- ▶ **Pro čtení i psaní se používá hůlkové písmo**, aby žáci mohli jeho tvary snáze napodobovat, obtahovat nebo vymodelovat (srov. www.wiki.rvp.cz; Bartoňová, 2014).

Zdroje online:

<https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10289>

Charakteristika vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (LMP)

<https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10561>

Metody práce s žákem s LMP

<https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10561>

Katalog podpůrných opatření (pro žáky s MP)

<http://inkluzie.upol.cz/ebooks/katalog-mp/katalog-mp.pdf>

Odborná literatura:

- ▶ Bartoňová, M., Bazalová, B., & Pipeková, J. (2007). *Psychopedie: texty k distančnímu vzdělávání*. Brno: Paido.
- ▶ Bazalová, B. (2014). *Dítě s mentálním postižením a podpora jeho vývoje*. Praha: Portál.
- ▶ Bendová, P., Zíkl, P. (2011). *Dítě s mentálním postižením ve škole*. Praha: Grada.
- ▶ Lechta, V. (2016). *Inkluzivní pedagogika*. Praha: Portál.
- ▶ Selikowitz, M. (2011). *Downův syndrom: definice a příčiny, vývoj dítěte, výchova a vzdělání, dospělost*. Praha: Portál.
- ▶ Thorová, K. (2016). *Poruchy autistického spektra*. Praha: Portál.
- ▶ Valenta, M., & Müller, O. (2013). *Psychopedie: teoretické základy a metodika*. Praha: Parta.
- ▶ BARTOŇOVÁ, M., PIPEKOVÁ, J., VÍTKOVÁ, M. (2008). *Strategie ve vzdělávání žáků s mentálním postižením v odborném učilišti a na praktické škole*. Brno: MSD